

Nota reserves en voorzieningen gemeente Heerenveen 2022-2025

Versie 3 maart 2022

Inleiding

Voor u ligt de nota "reserves en voorzieningen 2022-2026". In deze nota regelt de raad de spelregels voor de inzet het gebruik van reserves en voorzieningen. Het doel hiervan is inzicht te bieden in de vorming en besteding van reserves en voorzieningen en het beleid van de gemeente ten aanzien van deze reserves en voorzieningen. Deze nota wordt eenmaal per vier jaren geactualiseerd. Dit conform artikel 11 van de financiële verordening van de gemeente Heerenveen.

Deze nota bevat naast een beschrijving over de vorming en besteding van reserves en voorzieningen een bijlage met daarin een specificatie van de bestaande reserves en voorzieningen, het doel waarvoor ze ingezet zijn, de maximale hoogte en de maximale looptijd.

In deze nota wordt niet ingegaan op de gewenste weerstandscapaciteit.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen zijn vermogen waarmee de bezittingen van de gemeente gefinancierd zijn. Reserves worden daarbij gezien als eigen vermogen, vermogen waarover de raad bij besteding of dotatie om besluitvorming gevraagd wordt. Voorzieningen zijn daarentegen vreemd vermogen. Voorzieningen worden gevormd met een doel. Dit zijn:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten is;
- Risico's ter zake van te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Egalisatie van kosten over meerdere jaren;
- Bijdragen aan investeringen, waarvoor een heffing wordt geheven.

Het instellen van reserves om beleid te realiseren behoort tot de keuzevrijheid van de gemeenteraad. Bij voorzieningen is dit niet het geval. De belangrijkste verschillen tussen reserves en voorzieningen zijn in onderstaande tabel samengevat.

	Reserve	Voorziening
verantwoordelijk	raad, instellen, doteren en onttrekken	raad, instellen en doteren college, besteden
wijzigen bestemming	mogelijk	niet mogelijk
eigen / vreemd vermogen	eigen	vreemd
dotatie	resultaat bestemming doel bestemming	vanuit begroting vanuit beheerplannen vanuit resultaat ¹⁾
onttrekking	vanuit begroting resultaat bestemming	vanuit begroting
aanwending	ja, raadsbesluit	nee ²⁾
financiële onderbouwing	nee	ja, verplicht

¹⁾ Dotatie aan de voorziening in verband met toekomstige verplichtingen, verliezen of risico's komen ten laste van het resultaat.

²⁾ een voorziening is vreemd vermogen, waarbij de raad de bestemming heeft geautoriseerd. De bevoegdheid voor onttrekking is aan het college.

Reserves:

Reserves vormen het eigen vermogen van de gemeente en conform artikel 43 van het "Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten" (BBV) dienen reserves onderscheiden te worden in de Algemene Reserve en Bestemmingsreserves. Het instellen van bestemmingsreserves is voorbehouden aan de gemeenteraad.

De bestemmingsreserves zoals gedefinieerd in het BBV zijn in de gemeente Heerenveen in twee categorieën verdeeld, te weten bestemmingsreserves thema's en bestemmingsreserves egalisatie en kapitaalslasten.

Naast de voeding van de reserves - zoals in de bijlage is weergegeven en in de programmabegroting is opgenomen - kunnen reserves aangevuld worden aan de hand van separate besluitvorming of bij de resultaatbestemming van de jaarrekening. Alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn vervolgens in de begroting conform artikel 17 van het BBV te relateren aan de verschillende thema's. Het onderscheid tussen de verschillende soorten reserves is hieronder verder uitgewerkt.

Algemene Reserve:

Op grond van het BBV is er één algemene reserve, stortingen en onttrekkingen zijn voorbehouden aan de gemeenteraad. De omvang van de algemene reserve heeft een relatie met de gewenste weerstandscapaciteit. Alle niet bestemde resultaten worden in eerste instantie toegevoegd aan de Algemene Reserve. In de algemene reserve zitten middelen voor risicoafdekking en eventueel vrij besteedbare middelen die niet door de raad zijn bestemd voor (incidentele) initiatieven en projecten of egalisaties. Deze laatste zijn bijvoorbeeld kapitaalslasten.

Bestemmingsreserves (incidentele initiatieven of projecten):

Dit betreffen reserves, waarbij door de raad een bepaalde bestemming is toegekend. In de bijlage bij deze nota is een opsomming weergegeven welke bestemmingsreserves onder deze categorie vallen. Inzet van de bestemde middelen wordt geautoriseerd door de raad bij vaststelling van de begroting, bij raadsvoorstellen en de jaarrekening. Bestemmingsreserves hebben allen een specifieke bestemming.

Bestemmingsreserves egalisaties en kapitaalslasten:

Deze bestemmingsreserves zijn bedoeld om schommelingen in de exploitatie op te vangen. Inzet van deze reserves wordt door de gemeenteraad geautoriseerd bij het vaststellen van de begroting of de tussentijdse rapportages. Met het autoriseren van de onttrekking aan deze reserve stemt de gemeenteraad ook in met het bijbehorende uitvoeringsplan. Eventuele resterende middelen van deze bestemmingsreserve vallen aan het eind van het uitvoeringsplan vrij in de algemene reserve.

Reserves kunnen worden gevormd uit opgespaarde begrotingsruimte uit het verleden en incidentele meevallers (zoals bijvoorbeeld grondverkopen), ontvangen middelen voor een specifiek doel. Reserves vormen een belangrijk onderdeel van de weerstandcapaciteit van de gemeente en zijn daarmee een buffer, waarmee tegenvallers kunnen worden opgevangen. Verder kunnen reserves worden ingezet om specifieke doelen te verwezenlijken.

Functies reserves

Reserves kunnen de volgende functies hebben:

- Bufferfunctie: dit is de belangrijkste functie van het eigen vermogen. De algemene reserve dient als bufferfunctie om financiële tegenvallers op te vangen. Deze functie heeft een sterke relatie met het weerstandsvermogen.
- Bestedingsfunctie: Dekkingsmiddelen worden gereserveerd voor de realisatie van specifieke activiteiten/projecten. Voor de toekomstige realisatie wordt gespaard.
- Egalisatiefunctie: Pieken en dalen van kosten en opbrengsten worden opgevangen voor een gelijkmatige verdeling hiervan over een aantal begrotingsjaren heen.

Voorzieningen:

Overeenkomstig de BBV (artikel 44) worden voorzieningen gevormd voor verplichtingen, verliezen of risico's, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten en met als doel om te komen tot een gelijkmatige verdeling van de lasten over meerdere jaren. Op basis van onderliggende kaderstelling dan wel ter afdekking van verplichting, risico of verlies, dient een voorziening gevormd te worden. Het instellen van een voorziening is daarmee geen vrije keuze maar een verplichting. Met het vormen van de voorziening is bepaald, waar het geld aan uitgegeven moet worden. Er is daarbij geen sprake van keuzevrijheid en het college van B&W heeft hier uitvoering aan te geven. De besteding van voorzieningen is de verantwoordelijkheid van het college.

De gemeenteraad stelt de onderhoudsplannen vast en bepalen daarmee het gewenste kwaliteitsniveau voor het niet jaarlijks onderhoud aan gebouwen en infrastructuur. De kwaliteitscriteria onderliggend aan de onderhoudsplannen bepalen daarmee welke werkzaamheden noodzakelijk zijn. De waarde die deze werkzaamheden vertegenwoordigd, dient gereflecteerd te worden in de financiële omvang van de voorziening.

Functies voorzieningen:

Voorzieningen hebben de volgende functie:

- Verplichtingenfunctie: deze functie heeft het karakter van een verplichting die de gemeente is aangegaan en waarvoor de benodigde middelen beschikbaar moeten zijn (bijvoorbeeld pensioenverplichtingen).
- Egalisatie functie: bij deze functie wordt niet jaarlijks onderhoud ten laste van de voorziening gebracht en daarmee worden schommelingen in de exploitatie voorkomen.
- Spaarfunctie: bij deze functie worden gelden van derden met een gebonden bestemming opgenomen in de voorziening voor inzet bij deze bestemmingen. Bijvoorbeeld de voorzieningen riolering en afval.

Bijlage: overzicht reserves en voorzieningen

Naam	Algemene reserve
Doel	De algemene reserve wordt gevoed het rekeningoverschot, waaraan geen bestemming is gegeven en uit incidentele meevallers.
Actuele hoogte	€ 29.404.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	De algemene reserve moet beschouwd worden als beschikbare risicocapaciteit. De reserve wordt ingezet voor incidentele tegenvallers. Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve kan besteed worden aan incidentele initiatieven, projecten etc.

Bestemmingsreserves

Naam	Projecten uit eigen middelen
Doel	De reserve 'Projecten uit eigen middelen' wordt benut als egaliseringsreserve voor eenmalig beschikbaar gestelde middelen door de gemeenteraad, waarvan de bestedingen over meerdere jaren wordt gedaan.
Actuele hoogte	€ 142.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	In november 2021 is voor € 63.000 uit deze reserve gehaald ter dekking van de aankoop Smit Breedpad.

Naam	Sociaal cultureel Aengwirden
Doel	De bestemmingsreserve is opgeheven in de Raadsvergadering van november 2021 (begroting 2022).
Actuele hoogte	€. 107.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	

Naam	Reserve Kompanije/MFG Jubbega
Doel	Deze Reserve dient conform Raadsbesluit van 30 juni 2014 tot het dekken van de leegstandsvergoeding.
Actuele hoogte	€ 77.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	

Naam	Baggeren
Doel	Het bereikbaar houden van diverse waterwegen en zorgen voor voldoende waterberging en -afvoer.
Actuele hoogte	€ 129.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	

Naam	Duurzaamheidsfonds
Doel	Het bewerkstelligen van een meer duurzame leefomgeving.
Actuele hoogte	€ 604.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	In het verlengde van het Duurzaamheidsprogramma 2019-2022 is bij de Perspectiefnota 2019 besloten tot het instellen van dit fonds.

Naam	Mobiliteitsfonds
Doel	Bij het realiseren van nieuwe ruimtelijke plannen of bij wijzigingen van functies is het van belang dat er voldoende parkeerruimte voor auto's is. Dit is van belang om de bereikbaarheid, de leefbaarheid en economische vitaliteit van onze gemeente te waarborgen. Om te voorkomen dat bij nieuwe initiatieven of gebruikswijziging discussie ontstaat over parkeren is het essentieel om de normen eenvoudig

	en eenduidig te houden ten behoeve van de toetsing. Hiermee wordt willekeur voorkomen en een goed handvat geboden bij de afhandeling van eventuele bezwaren. Wij hebben op 14 juli een nieuwe nota Parkeernormen vastgesteld Deze vindt u ter kennisname in de bijlage. In de eerste plaats dient de parkeereis bij een ruimtelijke ontwikkeling of functieverandering op eigen terrein gerealiseerd te worden. In het centrum van Heerenveen of in de schil daarom heen is dit vaak onmogelijk. De vorige parkeernormennota voorziet daarin niet direct in een oplossing. Daardoor vertragen ontwikkelingen, gaan ze niet door of ontstaat willekeur. Een afkoopregeling kan een oplossing bieden. De initiatiefnemer koopt de parkeereis af en wij nemen daarbij de verplichting op ons de parkeereis op acceptabele loopafstanden binnen 10 jaar aan te leggen.
Actuele hoogte	€ 145.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	

Naam	Frictiekosten concern
Doel	De reserve dient ter dekking van (eenmalige) frictiekosten door organisatieveranderingen.
Actuele hoogte	€ 894.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	De reserve Concernfrictie wordt gebruikt om incidentele personeel gerelateerde kosten af te dekken. Frictiekosten zijn de kosten die gemoeid zijn met het oplossen van personele vraagstukken als gevolg van bezuinigingen, de kosten gemoeid met de verandering die nodig is om bezuinigingen te realiseren en de kosten gemoeid met het oplossen van reguliere personele vraagstukken.

Naam	BGT
Doel	Dit betreft het onderhoud van Basisregistratie Grootschalige Topografie, waarbij de totale overheid gebruik maakt van dezelfde set kaarten.
Actuele hoogte	€ 100.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	

Voorzieningen toekomstige verplichtingen

Naam	Gevolgen wet APPA
Doel	Het reserveren van gelden voor uitvoering van de Wet Appa.
Actuele hoogte	€ 4.918.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	Momenteel wordt er onderzocht hoe we de komende jaren met deze voorziening om willen gaan. De komende periode verschijnt er een college-/raadsvoorstel.

Naam	Voorzieningen sportvelden
Doel	Voorziening instandhouding sportvelden.
Actuele hoogte	€ 1.120.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	In 2021 is een actualisatie van het beleid sportvelden gerealiseerd.

Naam	WGA fonds
Doel	WGA is de wet Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten uit 2017, waarvoor destijds dit fonds in ingericht.
Actuele hoogte	€ 98.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	Er zijn nog 2 arbeidsongeschikten die ten laste van deze voorziening komen waarvan de kosten gedekt worden uit deze voorziening.

Naam	Faciliteiten Raad
Doel	Ondersteuning van de raad doormiddel van Ipads.
Actuele hoogte	€ 46.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	Sinds 2013 wordt het raadswerk ondersteund met iPads en vergaderapplicaties. Dat geldt ook voor commissieleden niet-zijnde-raadslid. Voorgesteld wordt deze voorziening bij de jaarrekening te muteren naar een reserve. De huidige uitgaven betreffen investeringen die niet ten laste van een voorziening gebracht mogen worden.

Voorzieningen ter egalisatie kosten:

Naam	Inventaris gemeentehuis
Doel	Egalisatie van de lasten voor vervanging van divers inventaris gemeentehuis en gemeentewerf
Actuele hoogte	€ 94.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	Dit betreffen investeringen die niet gedekt kunnen worden uit een voorziening. Deze voorziening kan bij de jaarrekening vrijvallen. Het saldo komt ten gunste van de algemene reserve.

Naam	Onderhoud kade- en oeverbescherming
Doel	Instandhouding van kade- en oeverbescherming en egalisatie van de jaarlijkse kosten.
Actuele hoogte	€ 190.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	Dit jaar is de actualisatie incidenteel verwerkt. In de perspectiefnota wordt het beheerplan meerjarig vastgesteld en verwerkt. Er wordt de komende maanden beoordeeld hoe om te gaan met de voorziening en de hoogte van de dotatie.

Naam	Onderhoud civiele kunstwerken
Doel	Instandhouding civiele kunstwerken en egalisatie van de jaarlijkse kosten.
Actuele hoogte	€ 305.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	Dit jaar is de actualisatie incidenteel verwerkt. In de perspectiefnota wordt het beheerplan meerjarig vastgesteld en verwerkt. Er wordt de komende maanden beoordeeld hoe om te gaan met de voorziening en de hoogte van de dotatie.

Naam	Onderhoud gebouwen
Doel	Instandhouding van (gemeentelijke) gebouwen en egalisatie van de jaarlijkse kosten.
Actuele hoogte	€ 4.771.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	Deze voorziening wordt ingezet voor het groot niet jaarlijks onderhoud van gemeentelijke gebouwen vanuit het beheerplan.

Voorzieningen gelden derden met gebonden bestemming:

Naam	Rioleringen
Doel	Egalisatie tarieven riolering en spaarbedrag voor vervangingsinvestering riolering. De mutaties vloeien voort uit het 'Watertakenplan 2021-2024' dat de Raad heeft vastgesteld op 14 december 2020 agendapunt 8.
Actuele hoogte	€ 7.709.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	De voorziening rioleringen wordt gevoed door overschotten op het product riolering. Omdat bij riolering sprake is van gesloten financiering worden overtollige middelen in deze voorziening gestort om eventuele nadelen of investeringen in de toekomst te egaliseren.

Naam	Afvalstoffenheffing
Doel	Egalisatie tarieven afvalstoffenheffing
Actuele hoogte	€ 331.000
Maximale looptijd	n.v.t.
Overige informatie	De voorziening afvalstoffenheffing wordt gevoed door overschotten op het product afval. Omdat bij afval sprake is van gesloten financiering worden overtollige middelen in deze voorziening gestort om eventuele nadelen of investeringen in de toekomst te egaliseren.